

Ozdravme financovanie triedenia odpadov!

[13.10.2020; Obecné noviny; Životné prostredie; s. 15; Redakcia]

Podporujeme zásadné navýšenie financovania triedeného zberu

Zákon o odpadoch č. 79/2015 Z. z. v § 27, ods. 5 jasne definuje povinnosť výrobcu znášať všetky finančné náklady spojené so zberom, prepravou, prípravou na opätovné použitie, zhodnotením, recykláciou, spracovaním a zneškodnením oddelene vyzbieraného odpadu patriaceho do vyhradeného prúdu odpadu, kam patria aj obaly a neobalové výrobky. Prax je však iná.

Triedený zber obalov a neobalových výrobkov - papier, plasty, sklo, kovy a kompozitné obaly v obciach a mestách majú teda financovať výrobcovia cez organizácie zodpovednosti výrobcov (OZV). Financie, ktoré zberové spoločnosti od OZV dostávajú, však dlhodobo nestačia na pokrytie reálnych nákladov spojených s triedeným zberom obalov a neobalových výrobkov.

Triedený zber tak vytvára v zberových spoločnostiach trvalú stratu, ktorú si musia vykrývať z iných zdrojov, ak také majú. Prirodzenou snahou zberových spoločností je znižovať stratu, čo znamená okresávanie výkonov na úkor kvality triedeného zberu ako napr. hustota zberných hniezd, frekvencia zberov a pod.

Okrem toho sú obce často nútené priamo alebo nepriamo dofinancovať triedený zber obalov a neobalových výrobkov. Dôvodom je snaha udržať alebo zvyšovať zavedený štandard zberu s cieľom dosiahnuť lepšie výsledky v triedení.

Aktuálny stav financovania triedeného zberu je nedostatočný, trvalo neudržateľný a preto podporujeme zámer Ministerstva životného prostredia SR predstavený v posledných dňoch, ktorým chce ozdraviť a zvýšiť financovanie triedeného zberu na Slovensku.

Vítame, že MŽP SR si plne uvedomuje dlhodobé finančné problémy triedeného zberu, prikladá im patričnú vážnosť a konečne začalo reálne konať na ich odstránenie.

Zásadne nesúhlasíme s reakciami výrobcov obalov, ktoré odzneli v médiách, že plánované zvýšenie recyklačných poplatkov za obaly umiestnené na trh bude pre nich likvidačné a že výrazne zvýši ceny balených výrobkov. Výrobcovia si prenású zvýšené náklady do cien výrobkov, pričom konečná cena produktu sa navýši rádovo maximálne v centoch. Toto opatrenie bude spravodlivo prenášať reálne náklady na konečného spotrebiteľa, ktorý odpad vytvára, čo znamená uplatnenie princípu znečisťovateľ platí.

Požadujeme, aby Ministerstvo životného prostredia SR bezodkladne nastavilo spravodlivý systém financovania triedeného zberu tak, aby poskytoval dostatok financií pre pokrytie všetkých potrebných a reálnych nákladov spojených s výkonom triedeného zberu obalov a neobalových výrobkov vrátane investičných nákladov do zberných nádob, infraštruktúry triedeného zberu a informačnú kampaň na propagáciu triedeného zberu.

Na zabezpečenie dostatku financií považujeme za nutné prijať bezodkladne nasledovné opatrenia:

- * Prísne eliminovať tzv. "free riderov" - výrobcov, ktorí neplatia do systému za obaly a neobalové výrobky uvedené na trh, zaviesť vysoké a rastúce pokuty za neplatenie do systému;

- * vyhláškou nastaviť minimálne sadzby poplatkov, ktoré musia OZV platiť zberovým spoločnostiam za všetky vytriedené obaly a neobalové výrobky, ktoré budú preukázateľne zhodnotené (recyklácia a energetické zhodnotenie nerecyklovateľného zvyšku).

Tieto opatrenia by mali zabezpečiť dostatok financií v systéme nielen na plnú funkčnosť triedeného zberu obalov a neobalových výrobkov v obciach a mestách SR ale rovnako na materiálovú recykláciu, resp. iné ekologické zhodnotenie materiálov. Zberové spoločnosti budú mať financie aj na obnovu infraštruktúry triedeného zberu.

Podporu vyjadrili: CEPTA - Centrum pre trvalo udržateľné alternatívy, o. z.; Priatelia Zeme - SPZ, o. z.; Únia miest Slovenska; Združenie miest a obcí Slovenska; ZZMO CITENERGO, záujmové združenie miest a obcí pre trvalo udržateľnú energetickú efektívnosť ako aj 25 zberových spoločností a ich združení.

Kontakty:

Ing. Miloš VEVERKA, PhD., CEPTA, o. z.; mail: milos.veverka26@gmail.com; mobil: 0904 417 202 Branislav MOŇOK, Priatelia Zeme - SPZ, o. z.; mail: monok@priateliazeme.sk; mobil: 0904 124 726